

BÖLÜM 3

KADININ EV MERKEZLİ YAPILANMASIYLA İSTİHDAMININ PLANLANMASI VE EVLİLİKLE BAŞLAYAN “EVLİLİK MAAŞI” UYGULAMASI¹

Muhsin YILMAZÇOBAN²

GİRİŞ

Aile “Nüfusu yenileme, millî kültürü taşıma, çocukların sosyalleştiği, üyelerinin yalnızlaşmasını önleyen, ekonomik, biyolojik ve psikolojik tatmin işlevlerinin yerine getirildiği (Erkal, 1995) öncelikle dinî, kültürel ve ekonomik vb. unsurların belirleyiciliğiyle oluşan toplumsal bir müessesedir”.

Aile tiplerini Batı sosyolojisinin sınıflandırdığı gibi çekirdek ve geniş aile tipleriyle incelemek Türk toplumu ve aile yapısını açıklamakta zayıf kalmaktadır. Toplum ve aile yapısı materyalist, modern ve kapitalist zihniyetin çok büyük etkisi altındadır. Aile maddî, sayısal ve nicel bakımdan ayırt ettiği aile tiplendirmesiyle incelenir.

Batı bilimi ve sosyolojisinin aileye nicel olarak bakıp ana hatlarıyla ikiye ayırdığı tasnif toplum yapımızı tahlil edememektedir. Toplum yapılarını kabaca Doğu ve Batı toplumu olarak ikiye ayırabiliriz. Aynı şekilde aile yapılarını ikiye ayırarak işlev bakımından tasnifleyebiliriz. Akrabalık bağları ve aralarındaki ilişki yoğunluğu çok daha kapsamlı, canlı ve hareketli olan Doğu ailesi işlev bakımından da çok daha fazla işleve sahip bir gerçeklik olarak karşımıza çıkar.

Doğu toplumları içinde yer alan Doğu İslam ailesi olarak Türk ailesi Batı ailesinden çok geniş bir kapsam alanı ve ağına sahip durumdadır. Doğu İslam dairesi içinde yer alan Türk ailesi akrabalık bağları geniş, ilişki yoğunluğu ve ilişki çeşitleri çok farklı, canlı ve hareketli olarak Batı ailesinden çok daha fazla işlev barındırmaktadır. Doğu ve Batı toplumuna göre işlev bakımından yapılacak tiplendirmeye; Doğu ailesi “Bütünlükçü/ Bütünlüşmeci” Batı ailesiyse “Bireyci / Atomik” aile isimleriyle tiplendirebilir (Yılmazçoban, 2008: 43).

¹ Bu çalışma Konya’da Aralık 2016’da Necmettin Erbakan Üniversitesi ve KADEM işbirliğiyle düzenlenen, Sosyal Yaşam ve Kadın Sempozyumunda sunulan “Kadın İstihdamının Aile Yapısına Uygun Planlanması ve Evlilik Maaşı” başlıklı tebliğ konusundan hareketle genişletilmiş, zenginleştirilmiş ve makale haline getirilmiş şeklidir.

² Dr., Gümüşhane Üniversitesi, İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Bölümü, muhsinyilmazcoban@gmail.com

KAYNAKLAR

- Aktan, H. (1992). İslam aile hukuku, *Sosyo-kültürel Değişme Sürecinde Türk ailesi*, c. 2, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- Aydın, M. (2011). *Kurumlar sosyolojisi, kurumlara başlangıç çerçevesinde bir çalışma*, Ankara: Kadim Yayınları
- Ayvaz Kızılgül, Ö. (2012). Kadınların işgücüne katılımının belirleyicileri, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 13 (1) 88-101.
- Bouthoul, G. (1968). *Siyaset sosyolojisi*, (Çev.: Ali Türkay Yazıcı), İstanbul: Yükselen Matbaası.
- Butler, J. (2016). *Cinsiyet belası: Feminizm ve kimliğin altüst edilmesi*. (Çev. Başak Ertür). İstanbul: Metis Yayınları.
- Can, İ. (2013). Türk ulusal kimliğinin inşasında milli eğitim ideolojisinin rolü. *Sosyoloji Divanı*, 1, 123-146.
- Canatan, K. (2009). Türk ailesinin tarihsel gelişimi, *Aile sosyolojisi*, ed. (K. Canatan & E. Yıldırım), İstanbul: Açılım Kitap.
- Connell, R. W. (2019.). *Erkeklikler*. (Çev. Nagihan Konukcu.). Ankara: Phoenix Yayınları.
- Doğaner, S. K. (2018). *2000 sonrası Türkiye sinemasında militarizmin inşası ve erkeklik temsilleri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Donovan, J. (2014). *Feminist teori entelektüel gelenekler*. (Çev: Aksu, Meltem, Fevziye S.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ecevit, Y. (2012). Türkiye’de sosyal politika çalışmalarının toplumsal cinsiyet bakış açısıyla gelişimi, *Türkiye’de refah devleti ve kadın*. (Ed. Saniye Dedeoğlu ve Adem Yavuz Elveren), İstanbul: İletişim Yayınları, 11-28.
- Erkal, M. (1993). *Türk aile yapısı ve bazı meseleler*, Sosyoloji Konferansları 24. Kitap, İstanbul: İ.Ü. Basımevi.
- Erkal, M. E. (1995). *Sosyoloji (Toplumbilimi)*, İstanbul: Der Yayınları,
- Giddens, A. (2005). *Sosyoloji, kısa fakat eleştirel bir giriş*, (çev. Ü. Y. Battal). Ankara: Phoenix Yayınları.
- Godbout, J. T. (2003). *Armağan dünyası*. (Çev.: Dilek Hattatoğlu), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Güçlü, A vd. (2003). *Felsefe sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Güler, A. (1993). İlk yazılı Türkçe metinlerde aile ve unsurları, *Sosyokültürel değişme sürecinde Türk ailesi*, cilt. 1, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yayınları.
- Habertürk Gazetesi, 4.02.2013, İstanbul. (<http://www.haberturk.com/ekonomi/is-yasam/haber/817170-turkiyede-kac-ev-hanimi-var>)
- Hartmann, H. (2006). Marksizmle feminizmin mutsuz evliliği, (Çev: G. Aygen), İstanbul: Agora Yayınları.
- Kandiyoti, D. ve Londra, S. (1995). Ataerkil örüntüler: *Türk toplumunda erkek egemenliğinin çözümlenmesine yönelik notlar, 1980’ler Türkiye’sinde kadın bakış açısından kadınlar içinde* (haz. Şirin Tekeli), İletişim: İletişim Yayınları.
- Macionis, J. J. (2012). *Sosyoloji*, (Çev. ed. V. Akan), Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Saka, F, “Çalışan nüfusun sadece % 25.9’u kadın!”, *Vatan*, 11 Ocak, 2015, İstanbul. Füsün, (<http://www.gazetevatan.com/fusun-saka-737273-yazar-yazisi-calisan-nufusun-sadece---25-9-u-kadin-/>).
- Sallan Gül, S. (2005). Türkiye’de yoksulluğun kadınsılaşması, *Amme İdaresi Dergisi*, 38 (1), 25-45.
- Sallan Gül, S. (2013). The role of the state in protecting women against domestic violence and women in Turkey, *Womens Studies International Forum* 38, 107-116.
- Scott, J. W. (2007). *Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi*. (Çev: A. T. Kılıç), İstanbul: Agora kitaplığı.
- Şener, Ü. (2010). Yoksullukla mücadelede sosyal güvenlik, sosyal yardım mekanizmaları ve iş gücü politikaları, *TEPAV Politika Şubat Raporu*, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1271313906r3055.Yoksullukla_Mucadelede_Sosyal_Guvenlik.pdf
- Şişman, N. (2007). Küresel dinamikler bağlamında aile ve kadın, *Günümüzde Aile: Uluslararası Aile*

- Sempozyumu*, (ed. Ö. Çaha), İstanbul: Ensar Neşriyat
- Tarhan, N. (2006). *Evlilik psikolojisi*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tong, R. P. (2008). *Feminist düşünce*, (Çev: Zafer Cirhinlioğlu), Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Topçuoğlu, A. ve Aksan, G. (2014). Türkiye'de yoksullukla mücadele, sosyal yardımlar ve kadınlar, *Yoksulluk ve kadın kitabı*, Schola Ayrıntı Dizisi, 129-162.
- TUİK, Nüfus ve konut araştırması, TUİK Yayınları, Ankara, 2011.
- Ülgener, F. S. (2006). *İktisadi çözümlenin ahlak ve zihniyet dünyası*, İstanbul: Derin Yayınları.
- Weeks, K. (2013). *Feminist öznelerin kuruluşu*, (Çev: İlkay Özküraplı), İstanbul: Otonum Yayınları.
- Yel, H. (2020), *Toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitsizlik bağlamında Nuri Bilge Ceylan sinemasında kadının konumu*. Yüksek lisans tezi Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış, Batman.
- Yıldırım, E. (2009). Toplumsal Değişme Sürecinde Aile, Aile Sosyolojisi, ed. K. Canatan & E. Yıldırım, İstanbul: Açılım Kitap.
- Yılmazçoban, A. M. (2016). Türk aile yapısında evlilik öncesi süreç etkisi görücü ve flört tipi yapılanma, *Turkish Studies (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı)*, Volume 11/2, 1317-1340.
- Yılmazçoban, M. (2020). Toplumsal cinsiyet ve feminizmde doğu ve Batı toplumlarında zihniyet ve kültür farkı, *International Journal of Disaster Recovery and Business Continuity*, Volume 11/ 2, 189-202.
- Yılmazçoban, A. M. (2008), *Flört ve görücü evliliklerinde psikososyal özelliklerin etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya.